Motivering af planen till bildande af en läsesalong för damer.

7 C a Br. 1866 Motivering

KUNGL. BIBLIOTEKET
National Library of Sweden

1866

Bibliot.-Allm. (Br.)

Motivering
af
Planen till bildande af en Läsesalong för damer.

I Stockholm finnes en mängd familjer, der man erfar ett lifligt behof af den bildande läsning i olika riktningar, som den periodiska litteraturen inom- och utomlands erbjuder, men der man icke har råd att hålla mer än på sin höjd en svensk tidning, och en eller par af de billigaste tidskrifter. Fäder och bröder, hvilka utomhus ega tillgång till de bästa in- och utländska tidningar och tidskrifter, lida föga af denna brist, hvilken deremot så mycket hårdare drabbar familjens fruntimmer, hvilka ofta, just under de bildbaraste åren af sin lefnad, sakna hvarje utväg till den sjelfuppfostrande verksamhet, som innebäres i en god och bildande läsning. Detsamma är äfven händelsen med många af naturen rikt utrustade qvinnor, som tillhöra familjer, der man anser sig ha råd att kasta ut pengar på *allt — utom på böcker*, äfvensom med en mängd ensamma fruntimmer, hvilka ega nog för sin dagliga bergning, men ej nog för att bekosta inköpet af dyrbara litterära arbeten. Slutligen finnes äfven ett stort antal fruntimmer, hvilka arbeta för eget uppehälle, såsom lärarinnor, konst- och industri-idkare, skrifverskor, öfversättarinnor, t. o. m. författarinnor, och hvilka, ofta i besittning af eller mottagliga för en hög grad af bildning, erfara ett djupt behof af den intellektuella näring, som en god läsning erbjuder, men finna sig i ännu högre grad än de förutnämnda utestängda derifrån. Vi känna personligen många af de senare, hvilka icke ens äro i tillfälle att hålla en daglig svensk tidning, ännu mindre att förskaffa sig någon kännedom om de förträffliga tidskrifter för olika grenar af menskligt vetande och verksamhet, som utlandet har att erbjuda, och der *kritiken — denna oumbärliga factor i all sjelfuppfostran* — intar ett så framstående rum. Ja, man kan med temlig säkerhet påstå, att det är få, om ens några, af alla våra lärarinnor eller våra qvinliga mu-

sik- och konstidkare, som anse sig ha råd att hålla en enda journal för den vetenskap eller konstgren, som dock utgör föremålet för deras dagliga sträfvan.

Följden af allt detta är, dels att kanske flertalet af våra rikast begåfvade och för en högre bildning mest mottagliga qvinnor, medvetet eller omedvetet undergå en andelig svältkur, som tär på deras intellektuella lifskraft, stäcker deras verksamhet och kommer dem att, andeligt taladt, stanna i växten; dels att den intellektuella näring, som slumpen erbjuder dem, slukas utan urval, utan måtta, och derföre, såsom annan osmält föda, skadar lika mycket som den gagnar. Man har intet val — man läser hvad man får, hvad man händelsevis kommer öfver — läser hejdlöst, med föga reflexion, utan ledning af en högre kritik och utan verklig behållning; man är och förblir, såsom vi nyligen hörde en utmärkt lärarinna säga om sig sjelf: »en vilde på litteraturens område».

Mången invänder, att om äfven tillgång funnes till den bästa in- och utländska litteraturen, skulle *tid* fattas de flesta att begagna sig deraf. Vi tro det icke. Hvad de bemedlade beträffar, hafva de ofta blott allt för mycken tid till öfverlopps. Hvad åter de andra vidkommer, så läsa de ju i allmänhet allt hvad de komma öfver, och en god och väl ordnad läsning tar ej mera tid än en af slumpen och det tillfälliga godtycket anordnad. Vi känna särskildt en mängd fruntimmer, hvilka, boende långt ute på malmarne, äro en stor del af dagen sysselsatta med att timvis, dels gifva, dels taga lektioner i medelpunkten af staden. Härunder hafva de dock mången hel och half timme ledig mellan undervisningstiderna, hvilken förnötes under ändamålslösa vandringar, ofta i regn och oväder, gata upp och gata ned, tills timmen slår för nästa lektion. Sålunda gå en och flere timmar dagligen förlorade, som kunnat användas till nytta eller bildande nöje.

Å en annan sida, huru mycken tid förspilles ej t. ex. med öfversättningar af underhaltiga arbeten, till hvilka förläggare sedan fåfängt sökas, endast af bristande kännedom om den bästa och för sådant ändamål lämpligaste utländska litteraturen!

Huru många trögt framskridande timmar tillbringas ej, dels af rika och sysslolösa damer, (yngre så väl som äldre) under tomt grubbel eller under tidsfördrif, som bli själsdödande, emedan de ej omvexla med allvarlig sysselsättning,

dels af ensliga arbeterskor, under ett enformigt, af motsatt orsak lika själsdödande arbete, hvilka timmar kunnat användas till inhemtande af en stärkande och lifvande andelig förfriskning, derifrån man hemfört tankar, som gifvit den tröga tiden vingar, arbetet nytt intresse och den flitiga handen fördubblad fart!

Och slutligen, huru många familjer finnas icke, der man har god tid och äfven håg att följa de vexlande företeelserna, så väl inom det politiska och medborgerliga lifvet, som på de religiösa och sociala frågornas område, samt inom konstens, litteraturens och vetenskapens gebiet — utan att dock ega utvägar dertill!

Men om, såsom vi äro öfvertygade, behofvet af ett sådant medel för en fortgående sjelfuppfostran förefinnes inom alla kretsar i hufvudstaden, *bördens* och *rikedomens* så väl som *det intelligenta arbetets*, hvar skall man söka en utväg att tillfredsställa detsamma? Det är önskan att finna lösningen af denna fråga, som föranledt förslaget att i Stockholm bilda *en Läsesalong*, afsedd att mot en billig abonnementsafgift tillhandahålla, *så väl familjer, som ensamma bildade fruntimmer* af alla kretsar, den bästa inhemska och utländska litteraturen för dagen.

Planen till en sådan läsesalong är redan uppgjord. En menniskovän, som vill förblifva okänd, har godhetsfullt förskjutit den till inköp af möbler nödiga summan. Man har hopp om att Hrr tidningsutgifvare och förläggare skola bispringa anstalten genom att rikta dess litteraturförråd med goda bidrag. En förträfflig lokal har blifvit funnen, och slutligen har äfven ett bildadt och för saken nitälskande fruntimmer åtagit sig att föreslå den blifvande Läsesalongen. Företaget är således, såsom man hoppas, på det bästa *förberedt*. Huruvida det sedan skall kunna fortgå och genom en möjligast lindrig afgift utsträcka sin bildande verksamhet till alla de personer, som deraf kunna vara i behof — det beror ytterst på dessa personer sjelfva. *Ju klarare de uppfatta fördelen af det erbjudna bildningsmedlet och ju skyndsammare och talrikare de infinna sig, för att draga nytta deraf, desto billigare blir också tillträdet dertill.*

Företaget måste nemligen uppehålla sig sjelft. Dess ledare kunna dertill bidraga endast genom en hjertlig uppmaning till kraftig och enig samverkan bland alla dem, som nitälska för dess framgång.

Vi hänvisa för öfrigt till planen för Läsesalongen, tilläggande, att ett antal af 200 abonnenter anses betrygga dess framgång och betinga den lägsta möjliga afgift för enkelt abonnement, på samma gång det skulle göra det möjligt för Läsesalongen att tillhandahålla flertalet af de å nedanstående förteckning upptagna utländska tidningar och tidskrifter, jemte alla de svenska, hvilka ej möjligen af Hrr utgifvare godhetsfullt föräras.

TIDNINGAR OCH TIDSKRIFTER.

Från Norge.

Morgenbladet eller Aftenbladet.
Illustreret Nyhedsblad.
Norden.
Læsning for Folket.

Från Danmark.

Dagbladet.
Illustreret Tidende.
Dansk Maanedsskrift.
Samleren för Skolen og Læreren.

Från Finland.

Helsingfors tidningar eller Hufvudstadsbladet.
Litterär tidskrift.
Folkvännen.

Från Tyskland.

Norddeutsche allgemeine Kölnische Zeitung. (Berlin.)
Gartenlaube. (Leipzig.)
Die Grenzboten. (Leipzig.)
Rheinische Blätter für Erziehung. (Frankfurt a. M.)
Neue Musik-Zeitung. (Leipzig.)
Evangelisches Missions-Magazin. (Basel.)
Blätter für das Armenwesen. (Stuttgart.)
Der Bazar. (Berlin.)

Från Frankrike.

Le Siècle.
L'Illustration.
Revue des deux mondes.
Le Monde illustré.
Science pour tous.
Revue chrétienne. (Erhålles kostnadsfritt genom en vän till företaget.)
Journal pour toutes.
Revue contemporaine.
Journal des dames.

Från England och Amerika.

Weekly Times eller Evening Mail.
Illustrated London news.
Art Journal.
Athenæum.
Cassels illustrated family paper.
Punch.
Cornhill eller M'c Millans Magazine.
Meliora. (Erhålles kostnadsfritt genom en vän till företaget.)
Harpers Journal of civilisation. (Newyork.)
Journal of Education. (Boston.)
Good Words.
Sunday-school Times.

Inom Sverige.

Dagbladet.
Posttidningen.
Aftonbladet.
Nya Dagligt Allehanda.
Dagens Nyheter.
Väktaren.
Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning.
Missionstidning.
Illustrerad tidning.
Ny illustrerad tidning.
Theologisk Tidskrift.
Pedagogisk Tidskrift.
Tidskrift för Folkskolan.

Svensk Litteraturtidskrift.
Nordisk tidskrift.
Tidskrift för Hemmet.
Läsning för folket.
Familjejournalen, samt ett
Romanbibliothek.

Obs. Hemlån erhålles *endast* af den utländska litteraturen.

STOCKHOLM,
SIGFRID FLODINS BOKTRYCKERI, 1866.